13/03/2021

Η νηστεία ως κόσμημα και μνήμη

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων Νήσων

«Κόσμος γεγονώς τῶν Μοναστῶν ἤθροισας ἀνείκαστον πλῆθος ὑμνεῖν τόν Κύριον, ὅσιε πατήρ ἡμῶν, καί πρός τήν οὐράνιον πάντας τρίβον ὡδήγησας καλῶς ἑπομένους σου θείοις διδάγμασι καί μιμουμένους σου βίον τόν ἐνάρετον μάκαρ. Οὕς καί πάλι ἅμα συνῆξας ἐν τῇ μεταστάσει σου, Βενέδικτε» (από τα στιχηρά του Εσπερινού της εορτής του οσίου Βενεδίκτου, 14 Μαρτίου)

«Κόσμημα έγινες για τους μοναχούς και συγκέντρωσες απερίγραπτο πλήθος για να υμνείτε μαζί τον Κύριο, όσιε πατέρα μας, και οδήγησες όλους προς την οδό του ουρανού, όσους ακολουθούσαν τα θεία σου διδάγματα και μιμούνταν τον ενάρετο βίο σου, μακάριε. Αυτούς όλους πάλι συγκέντρωσες μαζί στην μετάστασή σου, Βενέδικτε».

- **π. Θεμιστοκλή Μουρτζανού**

Κέρκυρα, 14 Μαρτίου 2021, της Τυρινής

Ο άνθρωπος πλάστηκε από τον Θεό για να είναι κόσμημα, στολίδι του κόσμου. Όπως ο κόσμος είναι δημιούργημα του Θεού, το οποίο αντανακλά την τάξη, την

αρμονία, τον ακατέλυτο ρυθμό που ο Δημιουργός έχει στον θεϊκό Του νου και είναι κόσμημα, κάλλος, απόλαυση, διά του οποίου γνωρίζουμε τον Θεό, έτσι και ο άνθρωπος είναι κόσμημα μέσα στο κόσμημα, καθιστώντας την παρουσία του εν τω κόσμω ευκαιρία τόσο για τον ίδιο όσο και για τους συνανθρώπους του να γνωρίσουμε όλοι μαζί τον Θεό. Αυτό γίνεται εν τη Εκκλησία και στη ζωή της Εκκλησίας, στην οικογένειά της, την συνάντηση των ανθρώπων που αισθάνονται και ζούνε εν σχέσει. Όμως, όπως κάθε κόσμημα θέλει φροντίδα και συντήρηση, έτσι και ο άνθρωπος ως ύπαρξη χρειάζεται να συντηρεί τον εαυτό του όχι μόνο υλικά, αλλά και πνευματικά. Διότι η κοινωνία μας με τον Θεό και τον πλησίον είναι κοινωνία του όλου και όχι του μερικού. Η σχέση μας με τον Θεό και τον συνάνθρωπο αποτυπώνεται με όρους υλικούς, αλλά, κυρίως, με την αγάπη η οποία κάνει τον άνθρωπο να αισθάνεται χαρά, να κατανοεί τα σφάλματά του, να ζητά συγχώρεση, να συγχωρεί ο ίδιος, να προχωρά σε απλές κινήσεις με τις οποίες σπουδάζει τον εαυτό του, την αμαύρωση την οποία υφίσταται εξαιτίας του κακού, που είναι επιλογή μας και την ανάγκη να ξαναγίνει ο ίδιος, όπως και ο κόσμος στολίδι!

Χρειαζόμαστε όμως πνευματικούς πατέρες που να μας υποδεικνύουν την ανάγκη να φεύγουμε από την αμαύρωση της αμαρτίας. Μια τέτοια μορφή ήταν ο όσιος Βενέδικτος, άγιος της Δύσης και της Ανατολής. «Διάλεξε από την νεαρή του ηλικία (γεννήθηκε το 490 στη Νουρσία, στα Απένινα όρη, βορειοδυτικά της Ρώμης) την πνευματική ζωή. Έφυγε για να μονάσει, κάνοντας ένα θαύμα με το οποίο αποκατέστησε ένα πήλινο κόσκινο με το οποίο οι άνθρωποι κοσκίνιζαν το σιτάρι και το οποίο έσπασε από απροσεξία της τροφού του. Αρνήθηκε όμως την δόξα των ανθρώπων και ασκήτεψε επί τρία έτη σε μία σπηλιά, νικώντας όλους τους σαρκικούς πειρασμούς. Έγινε ηγούμενος στην μονή του Βικοβάρο. Οι μοναχοί αρνήθηκαν να ακολουθήσουν τον κανόνα της άσκησης που ο άγιος είχε υπόψιν του, επιχείρησαν να τον δηλητηριάσουν, αλλά ο άγιος, κάνοντας το σημείο του σταυρού, έδειξε ότι τον άνθρωπο του Θεού δεν τον αγγίζει το κακό. Με πρόσωπο ατάραχο και ειρήνη στην ψυχή, ανεξίκακος απέναντι στους ανεπίδεκτους διόρθωσης, επανήλθε στην έρημο, για να συγκατοικήσει με τον ίδιο τον εαυτό του επαγρυπνώντας σταθερά εν τη καρδία του, χωρίς να αφήνει τον οφθαλμό της ψυχής να περισπάται προς τα έξω. Θα σχηματίσει μικρές αδελφότητες από νέους μοναχούς. Ο φθόνος όμως του διαβόλου θα βρει έναν ιερέα ονόματι Φλωρέντιο, ο οποίος θα τον συκοφαντεί, θα τον διασύρει, θα επιχειρήσει κι αυτός να τον δηλητηριάσει. Ο Άγιος, με πραότητα, θα φύγει και θα φτάσει στο όρος Κασσίνο. Θα συντρίψει τα είδωλα του Απόλλωνα και θα χτίσει το περίφημο μοναστήρι. Θα διαμορφώσει τον μοναχικό κανόνα του δυτικού μοναχισμού, δεν θα αρνηθεί τη χειρωνακτική εργασία, θα ακολουθήσει τις παραδόσεις της δύσης ως προς την λατρεία του Θεού, αλλά και θα τις μπολιάσει με τα κείμενα και τις προβλέψεις του

αγίου Παχωμίου, του αββά Κασσιανού και του Μεγάλου Βασιλείου, ενώ θα μεριμνήσει να υπάρχουν, κάποτε και με θαύματα, τα απαραίτητα υλικά μέσα, ώστε οι μοναχοί να ασχολούνται με τον Θεό και όχι με την επιβίωσή τους. Η ταπείνωση, η αγάπη, η προσευχή, η ψαλμωδία, αλλά και η ρύθμιση των λεπτομερειών της μοναχικής ζωής καθιστούν τον Βενέδικτο πνευματικό πατέρα και ηγέτη, υπηρέτη του Θεού, της αλήθειας, της αγάπης. Πραότητα και σωστή αυστηρότητα αποτελούν τα στοιχεία εκείνα που δείχνουν την πνευματική δικαιοσύνη. Όλα αυτά λελαμπρυσμένα με το φως της ασκήσεως, της νηστείας, της προσευχής, ώστε να οδηγείται ο άνθρωπος στην αιώνια πατρίδα» («Νέος Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας», εκδόσεις ΙΝΔΙΚΤΟΣ, τόμος έβδομος).

Η πνευματική ζωή γίνεται κόσμημα για τον άνθρωπο και καθιστά τον άνθρωπο κόσμημα για την κοινωνία. Είναι ένας άλλος τρόπος θέασης της ζωής. Μπορεί να απέχει πολύ από τον τρόπο που ο πολιτισμός μας βλέπει την πορεία μας. Η νηστεία είναι υπακοή στην Εκκλησία, στην μεγάλη μας οικογένεια. Είναι αλλαγή διατροφής η οποία μας βάζει σε ένα αλλιώτικο μέτρο, όχι της απόλαυσης, αλλά της σχετικής πείνας. Όταν συνδυάζεται με την θεία κοινωνία, η οποία προϋποθέτει ασιτία και προσμονή του Θεού, αλλά και όταν δένεται με την ελεημοσύνη, δηλαδή την προσφορά στον πλησίον, όταν μας κάνει να βλέπουμε ότι αμαρτάνουμε, σφάλλουμε, αποτυγχάνουμε κι εμείς, τότε μπορούμε να δούμε ότι υπάρχει και η οδός της κατανόησης των άλλων για τα δικά τους σφάλματα. Η νηστεία, ως μνήμη του εκκλησιαστικού τρόπου ζωής και σχέσης, μας κάνει να θυμόμαστε ότι υπάρχει ο Θεός στην ζωή μας. Μας κάνει να αναζητούμε πνευματικό πατέρα και καθοδηγητή, ώστε να εναποθέσουμε το φορτίο των αμαρτιών μας και να αφήσουμε κατά μέρος την αυτοδικαίωση. Βλέπουμε έτσι την ζωή με την καρδιά που προσδοκά την ανάσταση.

Μια μνήμη είναι λοιπόν η νηστεία, ότι είμαστε παιδιά του Θεού και αδέρφια μεταξύ μας. Και όπως οι άγιοι της Εκκλησίας μας δυνάμωναν την πίστη τους διά της νηστείας και της προσευχής, εκδιώκοντας κάθε λογής πειρασμούς, έτσι κι εμείς καλούμαστε να δώσουμε πίσω στο κόσμημα της ύπαρξής μας την χαμένη του γυαλάδα και να αφήσουμε τον Χριστό να κατοικήσει στις καρδιές μας. Ας πάρουμε δύναμη από τους λόγους του Ευαγγελίου, από την κοινωνία της Εκκλησίας, από την νηστεία ως μνήμη και πράξη και ας δώσουμε τον εαυτό μας στην σχέση με τον Θεό. Όταν αφήνουμε πίσω την θαμπάδα, ο κόσμος φωτίζεται. Μπορούμε!